

Lausunto hallituksen esityksestä sairausvakuutuslain 5 luvun 8 §:n muuttamiseksi.

Taustaa

Hallituksen esityksessä ehdotetaan tehtäväksi lääkekorvausjärjestelmän lääkekustannusten vuosiomavastuun tasoon pysyvä tasomuutos vuoden 2024 alusta. Esityksen tavoitteena on välttää vuosiomavastuun määrän merkittävä nousu vuosiomavastuun vuoden 2023 määräaikaisen tason jäädytyksen jälkeen ja parantaa näin paljon lääkkeitä käyttävien asemaa. Lisäksi vuosiomavastuun määrän tarkistamista koskevaa säännöstä ehdotetaan selkeyttäväksi. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2024.

Sairausvakuutuslain lääkekorvausjärjestelmän vuosiomavastuu on jäädytetty vuonna 2023 määräaikaisesti vuoden 2022 tasolle. Määräaikaisen muutoksen voimassaolo päättyy vuoden 2023 lopussa. Hallituksen esitystä on ryhdytty valmistelemaan vuoden 2024 vuosiomavastuun selvittämiseksi. Pysyvästi voimassa olevan vuosiomavastuun tarkistamista koskevan lainsäädännön mukaan vuosiomavastuun määrään olisi tehtävä vuodelle 2024 kahden vuoden indeksikorotukset määräaikaisen jäädytyksen jälkeen.

Esityksen tavoitteena on välttää vuosiomavastuun määrän nouseminen vuodelle 2024 kahdella indeksitarkistuksella vuosiomavastuun vuoden 2023 määräaikaisen tason jäädytyksen jälkeen ja parantaa näin paljon lääkkeitä käyttävien asemaa.

Allergia-, iho- ja astmaliitto ei kannata omavastuukaton nostamista.

Esityksessä puhutaan lääkekaton alentumisesta, vaikka käytännössä katto nousee 27,23 euroa. Lähtökohtaisesti lääkekatto on jo nyt liian suuri monelle pieni- ja keskituloiselle pitkäaikaissairaalle. Lääkkeiden sekä lääke- että perusvoiteiden käytön lisäksi pitkäaikaissairaalla on yleensä myös muita kustannuksia sairauden vuoksi. Neljä järjestöä teki 2018 kyselyn (n = 1 898) pitkäaikaissairauksien aiheuttamista kustannuksista. Erityisen kalliita lääkkeitä käyttävistä 57 prosentilla lääkkeiden ostaminen on aiheuttanut taloudellisia haasteita, ja 27 prosenttia vastaajista siirtänyt lääkkeiden ostamista ja 24 prosenttia on tinkinyt muista välttämättömistä menoista lääkkeiden hinnan vuoksi.

Esityksessä ehdotetaan, että vuosiomavastuun vuoden 2023 indeksikorjaus jätettäisiin pysyvästi tekemättä ja että sen johdosta vuosiomavastuuseen tehtäisiin pysyvä tasomuutos vuoden 2024 alusta lukien. Esitystä parempana vaihtoehtona pidämme sitä, että lääkekustannusten vuosiomavastuu säilyisi toistaiseksi jäädytetyssä vuoden 2023 tasossa.

Allergia-, iho- ja astmaliiton mielestä vuosiomavastuuta pitäisi pikemminkin alkaa vähitellen alentaa. Lisäksi kolmen maksukaton yhdistämistä pitää edistää, sillä se parantaisi huomattavasti sellaisten pitkäaikaissairaiden asemaa, joille ei ole oikeutta esimerkiksi vammaistukeen.

Hallituksen esityksessä ei myöskään oteta kantaa järjestöjen ajamaan lääkeomavastuun jakamiseen esimerkiksi vuoden jokaiselle kuukaudelle, vaikka tähän hallitusohjelmassa viitataan.

9/2023